

Newsletter

04|2010

PHOTO: SERGIO GOBBO

PHOTO: IVO PERVAN

Innehållsförteckning

Nyheter

- Novi Vinodolski och Lošinj – Utmärkelse för ansvarfull turism 2
- Krapina – Museet för Neanderthalarna från Krapina har öppnat 3

Händelser

- Split – Croatia Boat Show 4
- Ludbreg – Världens centrum 5
- Hvar – Påskprocessionen Za Križem immateriellt världskulturarv 6
- Mali Lošinj – Apoksiomendagarna 7

Projekt

- Fyrrar – Snart ännu större utbud 8

Vi presenterar

- Karlovac – Stad vid fyra floder 9
- Nationalparken Mljet – I Johannes Paulus, Odysseus och Cousteaus fotspår 10
- Gamla fortifikationer vid floden Krka 11
- Kroatien – landet för jakt 13
- Senj - Hemstad för gerillamän som slogs mot turkarna 14
- Split - Diocletianus palats 15

■ Nyheter

Novi Vinodolski och Lošinj – Utmärkelse för ansvarsfull turism

I en tävling arrangerad av "L'Agenzia di Viaggi" från Rom, en facktidskrift om turism, tilldelades projektet "Vinodols Ögon – utsiktsvägen" det prestigefulla internationella priset "Premio Turismo – Responsabile Italiano 2009-2010". Priset motsvarar "Utmärkelse för ansvarsfull turism", samma pris som även gick till Mali Lošinj. Under hela 44 år har "L'Agenzia di Viaggi" varit den viktigaste facktidskriften inom turism i Italien och den sänds ut till 9 800 resebyråer. Tidskriftens målsättning med tävlingen var att hitta turistprodukter som är tätt knutna till ansvarsfull och hållbar turism samt erbjuda dessa till resebyråer. För att kunna delta var kandidaterna tvungna att utforma turistpaket, turistutbud, rutter, karaktäristik, kultur- och naturspecifikationer, fotografier och informationsmaterial. "Vinodols Ögon – utsiktsvägen" är namnet på ett projekt som staden Novi Vinodolskis Turistförening och kommunen Vinodolskis Turistförening utfört. Genom byggandet av sex utsiktspunkter har man skapat en igenkännbar turistprodukt och kompletterat turistutbudet i destinationen som alltmer orienterar sig mot en hållbar utveckling och aktiv utflyktsturism.

Utsiktplatserna "Vinodols Ögon", varav tre befinner sig i kommunen Vinodolski (Mahavica, Pridva, Slipica) och tre inom staden Novi Vinodolski (Gradina, Sviba, Kuk), presenterades efter att de anlades i början av juni förra året. Med sitt läge, traktens skönhet och den oförglömliga utsikten över Velebitkanalen, öarna, Kvarner och Senj liksom inlandet, får de besökare att tappa andan. Antalet besökare ökar och hit kommer alltifrån gäster med motoriserade färdmedel, cyklister, bergsklättrare och fotografer till fotvandrare och andra målgrupper.

Utsiktplatserna, varav de flesta är belägna på drygt 400 meters höjd över havet, är förbundna med asfalterade vägar på en längd av 65 kilometer och utgör en sammanbunden funktionell enhet som förbinder kommunens utkanter med staden Novi Vinodolski.

I samband med utformningen av projektiden, liksom vid själva utbyggandet av utsiktplatserna, lades det stor vikt vid utsiktspunkternas attraktionskraft. I dessa ingår landskapets särdrag, med breda vyer som ger en fullkomlig landskapsbild av hela området, och att det skulle finnas närliggande väginfrastruktur (även asfalterad), som är lättåtkomlig för buss eller minibuss. Vid utformningen och utförandet såg man till att skydda den naturliga miljön och att anpassa utsiktplatserna till det befintliga landskapet så att den autentiska atmosfären inte skulle gå förlorad. Varje utsiktspunkt har adekvat skyltning, parkeringsyta och vändplats.

Lošinj tilldelades utmärkelsen tack vare delfinerna i dess arkipelag och "Den Blå Världen" i Veli Lošinj, liksom Delfindagarna och möjligheten till adoption av delfiner. Lošinjjs 220 kilometer långa promenadstråk, välbevarade område, omsorg om en hållbar utveckling, bevarade skärgård, hundraåriga tallskogar, förstklassiga luft och

PHOTO: PETAR TRINAJSTIC

hav, liksom mångfald av flora och fauna, fick utmärkta omdömen. Även betydelsen av och betoningen på den upphittade Apoksiomen-statyn, omsorgen om kulturarvet, Lošinjjs dofter och smaker, de 28 vällyktande objekten liksom förnyelsen och presentationen av det traditionella kökets gastronomi bidrog till betygsättningen. "L'Agenzia di viaggi" lade särskild stor vikt på de samspelade aktiviteterna för utvecklingen av destinationen Lošinj, hotellens och resebyråernas paketarrangemang och campingområdena som följer och samverkar med "destinationens teman". Det finns till exempel paketarrangemang på olika teman såsom Lošinjjs sjöfarande, dofter och smaker, aromaterapi, antistress och hälsosamt liv.

Även projektet "Lošinjjs dofter och smaker" bidrog till erövringen av utmärkelsen. I projektet ingick 28 doftande objekt, alltifrån hotell, campingområden och resebyråer som erbjuder doftanden turistarrangemang, till restauranger med doftande menyer och kosmetiksalonger med wellnessbehandlingar med öns doftande oljor.

I år firar Lošinj 125 år med hälsoturism. Enligt bioklimatiska analyser av de senaste 30 åren, har Lošinj över 2 600 soltimmar om året med måttliga dagliga oscillationer, vilket bidrar till minskad stress. Havet har en utomordentlig kvalitet och 25 olika effekter på det psykofysiska tillståndet. Det finns 1 200 växter på ön som utöver de aromterapeutiska egenskaperna har en välgörande effekt även på andningsorganen. Dessutom har mätningar av luftens sundhet påvisat högsta kvalitet och enastående renlighet.

Den italienska tidskriftens utmärkelse är ett bevis för att Lošinj har uppnått en hög utvecklingsnivå inom sitt destinationsmanagement liksom samordnade aktiviteter som blivit igenkännbara i världen.

Turistföreningen i Kvarner

www.kvarner.hr

Turistföreningen i kommunen Vinodolski

www.tz-vinodol.hr

Turistföreningen i staden Mali Lošinj

www.tz-malilošinj.hr

Krapina – Museet för Neanderthalarna från Krapina har öppnat

Efter 11 års byggande öppnade nyligen Museet för Neanderthalarna från Krapina sina dörrar för besökare i Krapina, en ort i Hrvatsko Zagorje.

Detta är ett nytt, multimedialt och tekniskt topputrustat museum som kommer att sätta det spektakulära fyndet i Krapina – en av de största och mest varierande upptäckterna i världen – på Europas karta över sensationer.

Neanderthalarna från Krapina, skelett från över 80 neanderthalare i olika åldrar, upphittades 1899 av Dragutin Gorjanović Kramberger. Han var en berömd kroatisk paleontolog, geolog och universitetsprofessor som kom till Hušnjakovo-berget på inbjudan av en lokal lärare, Josip Rehoric. Under sex års tid med utgrävningar upptäckte Kramberger över 3 000 paleontologiska kvarlämningar från neanderthalare och djur, vilket är den största samlingen av sitt slag i världen. Men det var först i mitten av 1990-talet som forskare från McMaster universitetet i Hamilton i Canada, med hjälp av Electron Spin Resonance metoden (ESR) och analys av tandemalj från en noshörning, upptäckte att Krapinas neanderthalare härstammar från den sista stora mellanistiden. Det innebär att de är 130 000 år gamla.

Med sitt multimediala innehåll tar museet sina besökare tillbaka till neanderthalarnas tid och låter dem delta i evolutionsprocessen. De återvänder 130 000 år tillbaka i förfluten tid och åskådliggör Krapinas förfäders virtuella verklighet.

Museets utställningsyta befinner sig mellan två små berg – Hušnjakovo och Josipovac. Det omfattar 1 200 kvadratmeter och är uppdelat på två våningar. Neanderthalarna levde i så kallade halvgrottor; vertikala, kala klippor med fördjupningar som bildats av vatten, oftast utan vegetation, som var skyddade från tre sidor. Det fanns endast en öppning på den främre sidan vilket gjorde det möjligt att övervaka fienders ankomst. På samma sätt är museibygnaden så gott som omärkbar från utsidan och liknar en "betonghalvgrotta" som är igentäppt med sand. Ingången till museet smälter in i landskapet så att det verkar som att besökarna kommer in i en grotta och blir dess invånare. Museets atrium är format som en stiliserad neanderthalsboplats och en glasklippa fungerar som en stor skärm på vilken en 16-minuters film om neanderthalarnas liv i Krapina ständigt projekteras.

Utställningen handlar inte enbart om fynd och artefakter, utan även om historien bakom upptäckandet av dem, ett bredare vetenskapligt sammanhang och en betydligt bredare tidsepok, olika tolkningar och teorier. I en av salarna finns till exempel en sanningsenlig rekonstruktion av fyndplatsen på Hušnjakovo-berget där de förhistoriska människorna påträffades. Där finns de viktigaste kopiorna av fynden utställda, alltifrån urmänniskans skallar och käkar till skelett från grottbjörnar, noshörningar, bävrar och hjortar. I en annan sal framställs världens uppkomst, från the Big Bang och uppkomsten av Jorden till skapandet av urmänniskan och dagens människa. Upphovsmännen har utnyttjat övergången till första våningen på ett sätt som gör utrymmet och klättrandet till en fantastisk virtuell verklighet. Genom att gå in i en slags spiralformad eller dubbelspårig snäcka, bevittnar besökarna Jordens

kosmiska, kemiska och organiska evolution. Museets mest imponerande del är ett enormt diorama med 19 figurer och en fullkomlig rekonstruktion och framställning av neanderthalarnas liv. Detta segment är inledningen till tolkningen av neanderthalarnas utveckling, deras andliga liv, morfologi, kultur och miljö. Skulpturernas skapare är den franska skulptören Elisabeth Daynes, världens främsta expert i hyperrealistiska dermoplastiskulpturer.

Museet förmedlar även en berättelse om världens uppkomst, jordens historia och de första organismerna, och alla besökare får möjlighet att beskåda livets utveckling från de första hominiderna till neanderthalaren från Krapina. Rundturen på museet avslutas i en sal som framställer människosläktets kulturella evolution efter neanderthalarna. Upphovsmakarna till museets koncept är Željko Kovačić, en känd kroatisk arkitekt, samt den erfarna paleontologen och chefen för samlingarna av urmänniskan från Krapina på det Kroatiska Naturhistoriska museet (Hrvatski prirodoslovni muzej) i Zagreb, Jakov Radovčić. Han har forskat om neanderthalarna från Krapina i sammanlagt 40 år. Museiloger från åtta länder har arbetat med utställningen, bland annat USA och Israel.

Neanderthalarna är ett magiskt begrepp för den europeiska urmänniskan, ett av de många mysterierna kring vår förhistoriska begynnelse. Vilka var dessa människor som levde för över 30 000, kanske ända upp till 300 000, år sedan? Hur har 1800-talets vetenskap upptäckt och tolkat dem? Vad vet vi, nu i början av vårt tredje millennium, om stenåldersmänniskor som jagade noshörningar här för 125 millennier sedan? Var befinner sig neanderthalarna på livets släkträd? Om ni vill ha svar på dessa frågor ska nu bege er till Museet för Neanderthalarna från Krapina i Kroatien!

Turistföreningen i Krapinsko-zagorska län

www.tz-zagorje.hr

Museer i Hrvatsko Zagorje

www.mhz.hr

Staden Krapina

www.krapina.hr

■ Händelser

Split – Croatia Boat Show

För alla vars favoritfärdmedel är båt och för de som har en passion för segling är Croatia Boat Show ett absolut måste! År efter år lockar evenemanget till sig inhemska och utländska företag och båtbyggare som exponerar sina produkter på mässan. Här finns båtar av alla typer och storlekar samt all behövlig utrustning för vistelse till havs. Förutom inblick i alla detaljer rörande båtar och segling kan man på mässan även få reda på allt om olika arrangemang och erbjudanden av nautisk-turistisk karaktär.

Croatia Boat Show är medlem i den internationella föreningen för organisatörer av nautiska mässor (IFBSO). Dessutom kan denna den 12:e Croatia Boat Show, som kommer att pågå från den 10 till 18 april, välkomna sina utställare, sponsorer och övriga partners med ett särskilt certifikat som bevis på förträfflig organisationskompetens -ett intyg för kroatisk Superbrand-status. Åsynen av hundratals båtar anlagda framför den fascinerande kulisserna bestående av Diocletianus palats i bakgrunden har spritts över hela världen och på bästa möjliga vis marknadsfört Kroatien som ett unikt nautiskt-turistiskt resmål. Kustens och öarnas naturskönhet och kulturarv är ytterligare en anledning till att besöka Split under våren och det är just tack vare mässan Croatia Boat Show som listan över utländska beundrare av den kroatiska kusten blir allt längre år efter år.

Samtidigt som mässan pågår, från den 16 till 18 april, kommer ett lopp att äga rum utanför Split. Loppet kommer att inleda Powerboat P1, det 8:e Världsmästerskapet för motorbåtar. Det är en unik blandning av sport, glamour och nöje som för första gången anordnas i Kroatien och det har bekräftats att kroatiskt vatten kommer gästas av den prestigefyllda vattentävlingen fram till år 2012.

I Brač-kanalen kommer arton lag att förbereda sig och tävla mot varandra. Ett av lagen kommer att premiärvinna trofén Grand Prix Croatia of the Sea. Längs med stranden i Split kommer det att placeras ut "boxar", i vilka besökare kommer att kunna titta på motorbåtar fram till tävlingsdagen. Samtidigt kan gäster njuta av ett trevligt nöjesprogram som kommer att omfatta konserter, DJ-uppträdanden, prisutlottningar, testmanövrering av "meteor" på simulator samt olika presentationer. Förutom de tusentals fans från hela världen som kommer att beskåda detta spektakel på plats kommer dessutom kring 40 miljoner tittare världen runt följa händelsen i TV-sändning.

Turistföreningen i Splitsko-dalmatinska län

www.dalmatia.hr

Turistföreningen i staden Split

www.visitsplit.com

www.croatiaboatshow.com

Ludbreg – Världens centrum

Ludbreg, en liten stad belägen i nordvästra Kroatien i Gornja Podravina, firar Världscentrumdagen den första dagen i april. Det är ett evenemang som gjort denna lilla stad alldeles vid porten till Zagorje känd i hela Kroatien.

Världscentrumdagen hålls varje år den 1 april. Enligt skrifterna från Pauliner-abboten Honorius motsvarar det dagen då Ludbrega, en dotter till en styresman för adelsegendomar, föddes 1141 i Varaždinske Toplice. Händelserna från hennes liv, som nedtecknats i skrifterna, utgör en direkt upptäckt av Ludbreg som världens centrum och det är efter henne, sägs det, som staden fått sitt namn. Enligt legenden blev hon stadens skyddshelgon efter att hon med hjälp av ett träkors tryckt ner en bedräglig man i jorden med en sådan kraft att Antipodravina exploderade på andra sidan jordklotet. Kvar blev endast den lilla vulkaniska ön Antipodes.

På den plats där Ludbreg idag ligger byggde redan romarna – på grund av det gynnsamma geografiska läget – en stad, Castrum Iovia. Staden hade en komplett infrastruktur, avloppssystem, forum och spa och blev ett handels- och trafikcentrum, på vars grunder dagens Ludbreg utvecklades. Från den tiden härstammar även en legend som säger att det var just på denna plats man tänkt placera jordcirkel och på deras cirkellinjer uppföra stora metropoler. Legendens, som man länge trott på i Ludbreg, bekräftades med passare och karta av Dr. Erasmus Weddigen från Schweiz, som ofta besöker Restaurationscentret och är förälskad i Ludbreg. Med Ludbreg som utgångspunkt ritade han nämligen ut cirkel på kartan och upptäckte att det verkligen ligger större städer på cirkellinjerna, inte bara i Kroatien utan även vidare. Det närmaste beviset för legenden utgörs av de närmaste städerna: Varaždin, Koprivnica, Čakovec och Varaždinske Toplice, som ligger ungefär 20 km från Ludbreg. Genom efterforskningar av geografisk latitud och longitud, upptäckte Weddigen även Ludbregs antipod på andra sidan jordklotet, den lilla ön Antipodes i Sydpacifiska havet i närheten av Nya Zeeland.

Ludbreg är belägen mellan Varaždin och Koprivnica och är trafikmässigt relativt bra förbunden med intilliggande regionala center. Från de närbelägna städerna kan man nå fram till Ludbreg efter cirka 25 minuters bilfärd. Čakovec är belägen omkring 30 minuters färd på den regionala vägen från staden och Zagreb hinner man till på 50 minuter på den moderna motorvägen. Gränsövergångarna mot Slovenien och Ungern ligger endast 30 minuters färd ifrån Ludbreg. Ludbreg är belägen under berget Kalničko Gorjes mjuka kullar och pryds av vinodlingar och gårdshus som erbjuder en pittoresk kuliss åt alla som promenerar eller ägnar sig åt rekreation i området. Staden erbjuder otaliga utflyktsmål i sin omgivning och i själva staden kan man hitta boende på hotellen Crnković, Putnik och Raj.

PHOTO: SERGIO GOBBIO

Turistföreningen i Varaždinska län

www.turizam-vzz.hr

Turistföreningen i staden Ludbreg

www.tz-ludbreg.hr

Hvar – Påskprocessionen Za Križem immateriellt världskulturarv

Under hela fem århundraden har Hvarborna firat påsk på ett alldeles speciellt sätt – genom processionen Za Križem (Följa Korset). Det är en unik religiös ceremoni och ett uttryck för den tro- och kulturidentitet som särpräglar invånarna på mellersta delen av ön Hvar. Den utvecklades från en procession som hölls som ett tecken på ånger till följd av oroligheterna på ön 1510. Hvarborna gjorde folkuppror efter att ett litet kors i staden Hvar mirakulöst började falla tårar av blod.

Processionen startar natten mellan Skärtorsdagen och Långfredagen från sex olika församlingskyrkor i Jelsa, Pitve, Vrisnik, Svirče och Vrboska. Följetågen startar samtidigt i medsols riktning från samtliga sex församlingar. Tågen får under den 6 timmar långa processionen inte mötas, för det skulle enligt folktron innebära ett stort oturstecken.

Vägen som leder mellan kyrkorna är upplyst med lampor och tvättsvamp indränkt i paraffinolja och folk tänder ljus i fönstren i sina hem. Processionen leds av utvalda korsbärare och korset de bär på kan vara upp till 18 kg tungt. Ibland är de barfota, iklädda samma vita tunikor som de övriga medlemmarna av trossamfundet. Korsbärarna åtföljs av utvalda medhjälpare iklädda kyrkliga tunikor samt en mängd troende och pilgrimer. De stannar till och bemöts av präster i varje kyrka och kapell de passerar på vägen under processionen och vid ottan återvänder de till sin församlingskyrka.

Utmärkande för processionen är dess längd, eftersom man hinner avverka 25 kilometer på 8 timmar, samt dess betoning på Kristi lidande. Ceremonin förbereds och utförs av brödraskap eller samfund av Hvars troende och i deras historia och liv finns korsets symbolik djupt inrotat. En viktig del av processionen är sången Gospin plač (Jungfru Marias gråt) från 1400-talet. Den är skriven på åttastavig vers och handlar om Kristi lidande. Sången utförs i form av en musikalisk dialog framförd av utvalda sångare, så kallade kantaduri. Processionen Za Križem är ett av Kroatens sju kulturarvsfenomen och togs nyligen med på UNESCO:s lista över immateriella världskulturarv.

Ön Hvar är Kroatens längsta och soligaste ö och räknas enligt några av världens främsta tidskrifter om turism till de tio vackraste öarna i världen. Ända sedan antiken har den varit känd för sitt viktiga strategiska och nautiska läge, sina rika historiska epoker, kultur- och naturminnesmärken samt sin litteratur. Tack vare det milda klimatet, de varma vintrarna och de behagliga somrarna är denna ö i mellersta Dalmatien värd för otaliga gäster. Turister lockas hit av den frodiga Medelhavsnaturen, den rika kulturella och historiska traditionen, den enastående gastronomin, de fantastiska stränderna och vikarna samt det kristallklara havet.

Nattlivet och arkitekturen i den kosmopolitiska staden Hvar, båtutflykter till Paklene Otoke (Helvetesöarna), sandstränderna vid Jelsa, blandningen av antikt och modernt i Stari Grad (Gamla Stan), paradisstränderna nedanför tallskogarna i Zavala, öns exotiska sydsluttningar i orterna Ivan Dolac, Sveta Nedjelja och Milna, "Lilla Venedig"-miljön i Vrboska, årturer genom lavendelfält vid

PHOTO: SERGIO GOBBO

Gdinj, Zastrazišće och Bogomolje, fridfulla undanskymda vikar kring Sućuraj – allt detta är bara en liten del av alla upplevelser som väntar er här!

För att komma till Hvar måste man först ta sig till Split eller Drvenik söder om Makarska i mellersta Dalmatien, varifrån båtar och katamaraner åker till Stari Grad, Jelsa, Sućuraj och staden Hvar. Under högsäsong finns det även internationella båtlinjer från Italien; Ancona – Hvar och Pescara – Hvar, liksom en båtlinje som åker utmed kuststräckan från Rijeka till Dubrovnik och stannar till i Hvar. De närmaste internationella flygplatserna befinner sig i Split, Dubrovnik och Brač.

Turistföreningen i Splitsko-dalmatinska länet

www.dalmatia.hr

Turistföreningen i staden Hvar

www.tzhvar.hr

Staden Hvar

www.hvar.hr

Mali Lošinj – Apoksiomendagarna

I hela världen finns det bara sju bevarade statyer av den gammelgrekiska atleten Apoksiomen. En av dem upphittades i Kroatien. Bronsstatyn upptäcktes 1999 inklämd mellan två havsklippor på 45 meters djup i närheten av ön Lošinj. Denna över två tusen år gamla atlet hämtades upp ur havsdjupet, restaurerades i detalj och återfick sin gamla glans. I slutet av det här året kommer Apoksiomen att finnas permanent utställd i Mali Lošinj, i palatset Kvarner.

Med anledning av denna betydelsefulla arkeologiska upptäckt, organiserar Lošinjs invånare evenemanget Apoksiomendagarna. Det kommer att äga rum mellan 24 och 27 april. Under dagarna för evenemanget kommer besökare att kunna beskåda olika tillställningar med anknytning till Apoksiomen, alltifrån utställningar av fotografier, keramik och antika smycken till demonstrationer av grekisk-romersk brottning, antika frisyrier samt Mister Apoksiomen- och Miss Romar-tävling. Arkeologisk dykning kommer att organiseras, antik gastronomi ska presenteras och på hotellen i Lošinj kommer man under dagarna kunna pröva på specialerbjudanden med romerska bad och massage.

Turistföreningen i Kvarner

www.kvarner.hr

Turistföreningen i staden Mali Lošinj

www.tz-malilošinj.hr

PHOTO: SERGIO GOBBO

PHOTO: IVO PERVAN

■ Projekt

Fyrrar – Snart ännu större utbud

Det kroatiska turistutbudet borde snart vara ytterligare 15 fyrrar rikare. Utvidgningen planeras av företaget Plovput som sköter om de samtliga 48 fyrrar som finns på den här sidan av det Adriatiska havet. 11 av dem hyrs ut till turister. Företagets målsättning är att snarast möjligt låta så många fyrrar som möjligt stå till turisternas förfogande genom uthyrning.

Det finns ett stort intresse för de 11 fyrrar med 21 lägenheter som hyrs ut idag, såväl från inhemska som utländska turister. Det bästa beviset för detta är att samtliga fyrrar i Istrien var fullbokade under jul- och nyårshelgerna och populärast var fyrrarna i Sveti Ivan na Pučini, Porer och Savudrija. Boende på fyr erbjuder en unik upplevelse av avskildhet och flykt från den hektiska vardagen och räknas därför till elitutrustning. En särskild avdelning inom Plovput ansvarar för bokningen och på sommaren när efterfrågan är som störst, hjälper även resebyråer till och erbjuder unik semesteratmosfär på fyrarna.

Samtliga fyrrar är kulturminnesmärken och daterar främst från 1800-talet. Dessvärre är de i mycket dåligt skick eftersom ingen i åratal investerat i dem eller underhållit dem. Plovput avser hyra ut dem till investerare som är intresserade av att förnya dem, hyra ut dem till turister och därefter återlämna förvaltningen till Plovput. Fyrrar som är i förfallet tillstånd, utsatta för dåliga väderförhållanden och vandalism kommer att hyras ut på tio år medan fyrrar i behov av mindre åtgärder planeras hyras ut på fem år.

Plovput

www.plovput.hr

PHOTO: SERGIO GOBBO

PHOTO: BRASLAV KARLIC

■ Vi presenterar

Karlovac – Stad vid fyra floder

Få städer kan skryta med att sträcka sig över fyra floder men en av dessa lyckligt lottade är Karlovac. Det är en stad, belägen 55 kilometer sydväst om Zagreb, som genomkorsas och omringas av floderna Korana, Dobra, Mrežnica och Korana.

Floden Korana uppkommer som en fortsättning på sjöarna Plitvička Jezera och dess kanjon döljer en mängd vattenfall, varav de vackraste finns på den övre delen av flodens flöde. Väl framme i Karlovac flyter den praktiskt taget igenom stadens centrum, där den är mycket mild och lugn.

När Europa konfronterades med det stora turkiska imperiet under 1400-talet lät Wien bygga ut försvarsmurar på Koranaflodens stränder. De trodde att den djupa gröna floden som fyllde diket kring murarna skulle rädda inte bara staden utan hela Europa från de turkiska erövrarnas invasion. Dobra har ett överjordiskt och ett underjordiskt flöde och flyter fram mellan berg bevuxna med gröna skogar. Efter att den sjunker i Ogulin, stiger den igen i närheten av vattenkraftverket Gojak där den drivs på av vattnet från vattenkraftverket och blir vild.

Mrežnica, med sin oerhört gröna färg, döljer många hemligheter i kanjonen och är rik på vattenfall och kaskader. I Karlovac flyter Mrežnicas gröna färg samman och mynnar ut i den större floden Korana.

Karlovac grundades under 1500-talet i form av en sexuddad stjärna, uppdelad i 24 rätvinkliga block som försvar mot turkarna. Förutom Karlovac har endast ytterligare två städer i Europa en sådan form – Palmanova i Italien och Novy Zamky i Slovakien.

Byggandet av fästningen påbörjades 1579 under ledning av den då berömda arkitekten Martin Gambon på adelsfamiljen Zrinskis egendom nedanför den gamla staden Dubovac. Namnet Karlovac (Carlstadt) gavs till heder av stadens grundare, den österrikiske ärkehertigen Karl Habsburg. Murar och bastioner byggdes ut och innanför fästningen finns torg, palats, militära och sakrala objekt.

Under 1500- och 1600-talet styrde fästningen och militären staden som så småningom gradvis började förändras. Den hotades av översvämningar och härjades av bränder. I en stor eldsvåda 1594 brändes hela staden. Även pestepidemier drabbade Karlovac, den värsta inträffade 1773 då nästan hälften av befolkningen dog av pesten. Turkarna belägrade Karlovac totalt sju gånger, dock utan att lyckas erövra staden. Den sista osmanska belägringen ägde rum 1672.

Invånarna var missnöjda med den stränga militära förvaltningen som hindrade stadens ekonomiska utveckling. Därför krävde de av kejsarinnan och drottningen Maria Theresia att Karlovac skulle utropas till en fri kunglig stad och att civil förvaltning skulle införas. Detta förverkligades 1776 då Karlovac blev en fri stad och 1781 utfärdade kejsaren Joseph II en stadga om privilegierna som tilldelades den kungliga staden med vapensköld. Under 1700- och 1800-talet upplevde staden ekonomisk blomstring och blev den viktigaste handelsstaden mellan Adriatiska havet och Podunavlje.

PHOTO: SERGIO GOBBO

Om Karlovacs rika historia vittnar Stadsmuseet (Gradski Muzej) som är inhyst i ett palats från första hälften av 1600-talet. Det var general Vuk Krsto Frankopan från Karlovac som lät bygga ut palatset och det är idag ett av de äldsta bevarade exemplen på villaarkitektur av herrgårdstyp i Karlovac. I palatset bevaras idag stadens och omgivningens naturvetenskapliga, arkeologiska, historiska, etnografiska och kulturhistoriska samlingar. Från Stari Grad (Gamla Stan) Dubovac skapas de vackraste vyerna över hela Karlovac. Den ligger på en konstgjord kulle ovanför Karlovac och dess namn vittnar om att landskapet i det förflutna varit bevuxet med ekskog (dubova). Den omnämns för första gången 1339 i historiska kyrkoskrifter.

Förutom många historiska sevärdheter erbjuder Karlovac sina besökare naturskönheter i de fyra flodernas grönskande dalar, ett rikt gastronomiskt utbud, promenader i stadens hundraåriga alléer och åkturer med gammal droska till ljudet av promenadkonserter. För alla naturälskare erbjuds njutning av fiske, cykelleder, forsränning och kanotpaddling på floderna Mrežnica och Dobra. På sommaren kan man svalka sig i Korana på Foginovobadet i själva centrum av staden eller bege sig på upptäcktsfärd efter naturskönheter och kultur i Karlovacs omgivning. Boende kan man hitta på tre hotell i staden – Korana Srakovičić, Carlstadt och Europa – och i stadens omgivning finns även campingplatserna Radonja och Slapić.

Turistföreningen i Karlovačka län

www.tzkz.hr

Turistföreningen i staden Karlovac

www.karlovac-touristinfo.hr

Staden Karlovac

www.karlovac.hr

Nationalparken Mljet – I Johannes Paulus, Odysseus och Cousteaus fotspår

En av de större öarna vid Dalmatiens sydkust är Mljet, en ö med relativt rak kustlinje utan flikig kust. Denna avlånga ö är belägen i närheten av Pelješac, Dubrovnik och Korčula. Där råder Medelhavsklimat som utmärks av att sommaren är torr, med ungefär 2500 soltimmar per år och milda och regniga vintrar. Nationalparken Mljet är belägen på en tredjedel av öns nordvästra sida. Det beskyddade området på 5357 hektar inbegriper såväl land som närliggande hav. Detta område utsågs till nationalpark i november 1960, havsområdet år 1997, och var det allra första försöket i hela Adriatiska havet att institutionellt beskydda ett ursprungligt ekosystem. Sin status som nationalpark fick området på grund av det anmärkningsvärda kulturhistoriska arvet som räcker sig ända tillbaka till tiden av illyriska stammarna, romarriket och Republiken Dubrovnik. Området utsågs dock till nationalpark mestadels på grund av de söta och salta sjöarna, en riklig vegetation och ett unikt panorama som öppnar sig med flikig kustlinje, klippor, stup, många småöar, även riklig, ständigt grön vegetation på de närliggande bergen som undangömmar karstfält och forntida stenbebyggelser och reser sig brant över havsytan.

Den yttre kusten, som är riktad mot söder, är brant och full av nedrasade grottor medan den inre kusten, som är vänd mot fastlandet och som utsätts för den starka vinden bura, är låg och betydligt mer tillgänglig. Detta område är också rikt på endemiska dalmatiska växter, främst den extraordinära, beskyddade skönheten dubrovačka zečina (lat. *centaurea ragusina*). Det kultiverade Medelhavslandskapet av karst har ett tätt nätverk av pittoreska gångstigar men där har också två mycket intressanta och egendomliga naturfenomen gömt sig. Den ena är ett typiskt underjordiskt karstområde med halvgrottor, grottor och håligheter och den andra är fyra särskilda, tillfälliga sjöar. De kallas slatina eller blatina, dvs sumpmark eller träskmark, och deras sjöbottnar är i nivå med havsytan. Sjöarna har även förbindelse med havet, något som är sällsynt på våra öar. Fascinerande är också systemet av saltsjöar, ett unikt geologiskt och oceanografiskt fenomen i karst som är betydelsefullt inte bara för Kroatien utan också för hela världen.

Stora sjöns yta är 145 hektar och dess djup är 46 meter och Lilla sjöns yta är 24 hektar och djupet 29 meter. Sjöarna lockar med sin skönhet, men först och främst attraheras naturintresserade turister och andra nyfikna besökare av de många oupptäckta hemligheterna på ön.

Vid den del av kusten som är vänd mot det öppna havet finns ett knappt synligt sund där havet strömmar in i ön och skapar först Stora sjön och, genom en ännu smalare kanal, Lilla sjön. Även om de innehåller havsvatten ser de ut som sjöar och därför har öns invånare gett dem den beteckningen.

Mitt i Stora sjön finns också en ytterligare natur-, kultur- och turistupplevelse. Den pittoreska Heliga Marias ö hyser en gammal kyrka och benediktinerkloster från 1100-talet. För den estetiska atmosfären och den starka andliga och kulturella dimensionen är ön och kyrkan Nationalparkens symbol. Bland folket är den mera känd under namnet Melita, som också är namnet på det hotell och restaurang som fram till nyligen huserade i den gamla benediktinerbyggnaden.

En intressant sevärdhet finns utanför nationalparkens gräns – i mitten av den södra kusten av ön Mljet finns det geomorfologiska

fenomenet Jama. Det är en hålighet av karst vars tak fallit ner och därför ser ut som en grop eller en vid brunn. Jama är förbunden med havet genom en naturlig tunnel och därför finns det havsvatten i botten av brunnen. Vid tunnels kant ligger det fiskebåtar förtöjda och deras ägare bor i närliggande Babino polje, den största orten på Mljet. På grund av tunnelns låga valv kan man bara segla ut till sjöss när havet är stilla och detta gäller även för turister som vill besöka Jama från havssidan. För många är denna plats intressant eftersom det påstås att det var just här Odysseus, efter skeppsbrottet på ön Oigigjes klippor, i sju år satt och tittade ut på det vida havet med längtan i blicken efter hemmet och Penelope medan den vackra nymfen Calipso, dotter till guden Poseidon, med sorg i blicken såg förälskat på honom. Ön Mljet utmärker sig genom den rikliga, vildvuxna urskogen som tills nyligen även täckte stora delar av Medelhavets kustland. Idag är den sällsynt i sin ursprungliga form. Ön Mljet fick redan under antiken namnet "den gröna ön" på grund av sin rika vegetation och den är särskilt rik i den tredjedel där nationalparken är belägen. Det är troligen benediktinermunkarnas största förtjänst att det även idag växer fem olika typer av skog på Mljet. Mljets benediktinermunkar var även dess feodalherrar och vårdade skogen under århundraden, ända till slutet av 1700-talet. De förbjöd bebyggelse på öns västra del, just det område där nationalparken idag är belägen.

Trots omsorgen finns det idag bara delar av skogen, rester av Medelhavsurskog och ursprunglig skog av stenek. Bäst bevarad är den låga stubbskogen i området Velika dolina (Stora dalen). I andra områden är skogen delvis ersatt med busksnår, vilda olivträd, johannesbrödträd, pinjeträd, steniga områden och stora skogsområden med snabbväxande vild aleppotall som med tiden tagit plats från andra ömtåliga växtsorter.

Ur biologisk synpunkt finns det, förutom skogarna, viktiga habitat i kustlandets sanddynor, branta och höga kustklippor, klippor i öns inland och en stor mängd kustrev. Havet kring Mljet, än idag välkänt som oceanografiskt område med rikt växt- och djurliv, var en gång i tiden munksärens favorithabitat. Den berömda franske oceanografen Jaques Cousteau sa för fyrtio år sedan när han dök i havet kring Mljet att havet där var ett av det renaste i världen.

Man kan besöka Nationalparken Mljet genom att åka båt från Dubrovnik eller med någon av de många turistbåtarna från Korčula, Hvar och Split som mestadels ankrar i hamnen Pomena. Gångstigar förbinder orterna Polače och Pomena med sjöarna. Här får man en trevlig vistelse med bad, solbad och promenader runt sjöarna och upp till Montokucs toppar. Där får man, om det är vackert väder, en underbar utsikt över hela nationalparken, ön Pelješac och havet ända till ön Korčula.

Turistföreningen i Dubrovačka-neretvanska län

www.visitdubrovnik.hr

Kommunen Mljet

www.mljet.hr

Nationalparken Mljet

www.np-mljet.hr

Gamla fortifikationer vid floden Krka

Floden Krka har alltid haft en betydelsefull historisk roll. På forntiden var de illyriska folkstammarna uppdelade i Liburner och Dalmater, på medeltiden blev området den första kroatiska statens vagga och i tidig modern tid stred Republiken Venedig, Habsburgska monarkin och Osmanska riket för att erövra området. På ett större område kring floden Krka finns många rester av medeltida fortifikationer som under 1100-talet byggdes av de kroatiska aristokratiska familjerna Šubić och Nelipić från ätten Svačić. Floden Krka var en gräns mellan de båda familjerna.

Området på flodens högra sida tillhörde familjen Šubić. Familjen hade stor makt, ett exempel på detta är att Republiken Venedig slöt kontrakt direkt med denna familj. Bribir, Ostrovica, Čučevo (Trošen) och Rog tillhörde familjen Šubić och så även Uzdah-kula (suckarnas torn) i Skradin. Den senare fick år 1304 med hjälp av guvernören Pavao Šubić istället för fortifikation (castrum) status som stad. Familjen Šubić hade den största makten under guvernör Pavles regeringstid då de utvidgade sin makt över hela Kroatens inland, Dalmatien och Bosnien.

Bribir

Är belägen 14 kilometer nordväst från Skradin. Arkeologiska fynd som hittats på detta område kan följas kontinuerligt från senare bronsålder genom antiken och medeltiden till modern tid. Under tiden familjen Šubić härskade byggdes Helige Ivans kyrka och franciskanerklostret med Heliga Marias kyrka där guvernör Šubić och hans familj är begravda. Bribir var en viktig strategisk punkt under medeltiden eftersom den tillsammans med Ostrovič fortifikationen kontrollerade den viktiga vägen Knin- Zadar. Detta område är beskyddat enligt kategorin noll på grund av många arkeologiska och historiska utgrävningar.

Ostrovica

Staden nämns redan under 1100-talet och där härskade familjen Šubić i två århundraden. År 1347 fick kroatisk-ungerska kungen makten över staden och under 1500-talet erövrade osmanerna staden.

Uzdah-Kula (suckarnas torn)

Denna fortifikation byggdes upp av familjen Šubić för att de på ett bättre sätt skulle kunna vakthålla familjens gods och lättare övervaka vägen som förband Skradin med området bakom staden. År 1512 erövrades den av Turkarna som använde den som fångelse.

Rog

Känd även under namnet Rogovo är detta ännu en stadsfortifikation belägen på området nära byn Rupe. Rog låg mitt emot gammelkroatiska staden Kamičku och ovanför vattenfallet Roško.

Spåren av att staden en gång funnits på denna plats är nästan helt försvunna, men den finns inritad på Mateo Paganas karta från 1500-talet som en av två fortifikationer mitt emot varandra uppströms från den lilla ön Visovac.

PHOTO: MILAN BABIC

PHOTO: SERGIO GOBBO

Čučevo (Trošenj)

Arkeologiskt är platsen inte utforskad. Det finns inte säkra uppgifter om tidpunkten för dess uppförande. Idag ser man befästningens väl bevarade rester av ett runt torn och delar av höga fästningsvallar samt spår av enskilda bostadsobjekt. Den balanserar på kanten av Krkas kanjon. Mitt emot finns familjen Nelipićs fortifikation Nečven med vilken Čučevo var förbunden genom en hängbro som förstördes år 1649. På detta område finns fyndigheter från tidiga historiska perioder (förhistoriska perioden, bronsåldern och romartiden).

Skradin (Scardona)

Antik stad som uppstod vid floden Krka och återuppbyggdes av Kroaterna under 600-talet. Deras nya bebyggelse fick namnet Skradin.

På samma sätt som Bribir hade även Skradin samband med de bribiriska hertigarna (Šubić). För guvernör Pavles och hans familj var detta säte det mest omtyckta. Han förlorade

sin politiska och ekonomiska makt efter ett nederlag år 1322. Under 1200-talet kom en annan mäktig familj, familjen Nelipići (från ätten Svačić), till området kring vänster sida av floden Krka. De byggde sina befästningar på området miljevačka ploča (miljevačka brädan) vid höger sida av floden Čikola (mitt emot familjen Šubić). Fortifikationerna vid floden Krka (Nečven, Bogočin, Kamičak) samt även Ključica och Gradina (Drniš) på höger sida av floden Čikola tillhörde familjen Nelipići.

Gradina (Drniš)

Uppstod vid själva kanten av bördiga karstfält under medeltiden och vid fortifikationens fot utvecklades medeltida bebyggelse. Drniš fanns alltså som utvecklad bebyggelse även innan turkarna erövrade staden (1522). Ortens arkeologiska fynd daterar från förhistoriska perioden, äldre järnålder, antiken och tidig medeltid.

Ključica

Ključica är även känd som staden Ključ. Med sin uppbyggnad på en brant, ojämn klippa över floden Čikola var staden mycket kraftigt befäst. Fortifikationen som uppbyggdes på denna plats var viktig både strategiskt och politiskt eftersom man från denna punkt kunde övervaka hela området. Arkeologiskt är platsen inte tillräckligt utforskad men man vet att det var familjen Nelepić som lät grunda staden under första hälften av 1300-talet. I början av 1500-talet erövrades denna fortifikation av turkarna, men sedan de fördrevs år 1648 är fortifikationen inte i bruk. Av alla nämnda fortifikationer är denna vackrast och bäst bevarad.

Kamičak (Ramica)

Är belägen vid floden Krka på området Miljevac (Brišane). Till staden kommer man bara söderifrån och det finns mycket få bevarade byggnader. Den är känd som staden där den sista kroatiska kungen, Petar Svačić, var född.

Bogočin (Vilin grad)

Denna fortifikation uppbyggdes på en isolerad klippa över en avgrund (Bogatići-prominski). Den var av strategisk betydelse eftersom man från denna plats övervakade Osmanska rikets dalar och gränsen som av folket kallades Vilin-most (Vilin-bron). Det är bara en väg från nordöst som leder hit och man gick över en hängbro för att komma in i fästningen. Det finns mycket få historiska uppgifter om denna fortifikation men den finns inritad på Paganovos karta från 1500-talet. I närheten finns även en gammal begravningsplats. Vid vägens början finns en hög med ett stort kors. Arkeologiskt är denna lokalitet inte utforskad.

Nečven

Finns 5 km från byn Oklaj. Stadens historia är väldigt invecklad. Den byggdes av familjen Nelepić och efter att den bytt härskare några gånger erövrades den av turkarna år 1522, som förblev stadens härskare till år 1688. Efter turkarnas avfärd blev Nečven övergiven och förstördes med tiden. Stjepan Sorić, en gerillaman som slogs mot turkarna, förstörde år 1647 bron över Krka mellan Nečven och den motsatta sidan där familjen Šubićs Trošanj fanns.

PHOTO: SERGIO GOBBO

Turistföreningen i Šibensko-kninska län

www.sibenikregion.hr

Staden Skradin

www.skradin.hr

Staden Drniš

www.drnis.hr

Kroatien – landet för jakt

“Kroatien - landet för jakt” var slogan i Dortmund där “Jakt och hund 2010”, årets största europeiska mäs­sa för jakt och fiske, nyligen hölls. 680 ut­ställare från 36 länder medverkade. Det är en specialiserad mäs­sa som framhäver jakt, fiske, kynologi och naturen i helhet.

I Kroatien finns 1060 jaktmarker som är utspridda över 5500 kvadratkilometer och flera av dem är riktiga pärlor i utbudet. Kroatiska jaktföreningen har skött dessa jaktmarker i 85 år och föreningen har idag 55 000 medlemmar och 10 000 övriga jägare.

10 000 jägare från utlandet besöker varje år kroatiska jaktmarker och för att höja denna siffra har Kroatiska jaktföreningen skyndsamt påbörjat renoveringen av sina högklassiga jaktobjekt. Naturen i Kroatien är väl bevarad och varierad, vilket är landets stora rikedom.

Man har skrivit under alla internationella konventioner om skydd av naturen och 18 procent av landets territorium är omfattat av någon form av beskydd. Detta gäller också för flertalet växt- och djurarter. På de 2,7 miljoner hektaren skog och skogsland kan man hitta 4500 växtsorter och underarter. 260 är ursprungliga trädsorter och mer än 100 är sammansättningar av växter. Omkring 48 procent av Kroatiens landområde är täckt med skog och de tillhör de mest bevarade och friska skogarna i Europa. Det som vackert hav, Medelhavsklimat och naturskönhet innebär för turismen vid Adriatiska havet är för Kroatiens in­land motsvarat av jakt, fiske och lantturism.

En glimt av kroatisk jaktkultur och insikt i kroatiska områdens naturarv och djurrike finner man bäst i Jaktmuseet i Zagreb. Museet har idag en viktig pedagogisk roll och är en viktig del av utbildning och fostran eftersom besökarna får lära sig att naturrikedomar bör beskyddas och vidareutvecklas. De förstärker även sina kunskaper om behovet att skydda fauna och ekosystem.

Jaktmuseet bevarar alla topptroféer från vilt­djur som staten Kroatien köpt eftersom dessa inte får tas ut ur landet. På två våningar, med en yta större än tusen kvadratmeter, finns en permanent utställning med kollektioner enligt ett visst tema. Det finns kollektionen med mer än 400 vilt­djurstroféer, en osteologisk kollektion med mer än 200 fossilexemplar, en samling med mer än tusen fågel­lägg, omkring 350 preparerade däggdjur och fåglar, 52 jaktvapen, nära 200 exemplar jakttillbehör och ammunition och ett urval av fler än 400 jakt­emblemer och medaljer.

Kroatiska växt- och djurrikets habitat visas i deras naturliga omgivning genom virtuell simulering. Detta åstadkoms genom att delar av utställningen som presenteras har belyst scenografi med tio stora dioraman och även ljudeffekter med fågelkvitter och ljud från naturen. Intrycket av jaktmiljö blir ännu mer fördjupat genom det fulländade snickararbetet på jaktstugornas modeller, utfodringsplatser samt andra jakttekniska uppfödning­relaterade objekt. Dessa utställningsexemplar är även viktiga hjälpmedel i undervisningen för jägarnas vidareutbildning och för utbildning av studenter som studerar på jägarskolor och jakthögskola.

En särskilt intressant sevärdhet i museet är fossila kvarlämningar av lax och av en enorm hjort, en rik kollektion av icke typiska, ovanliga troféer av vilt­djur

PHOTO: DRAŽEN BOTA

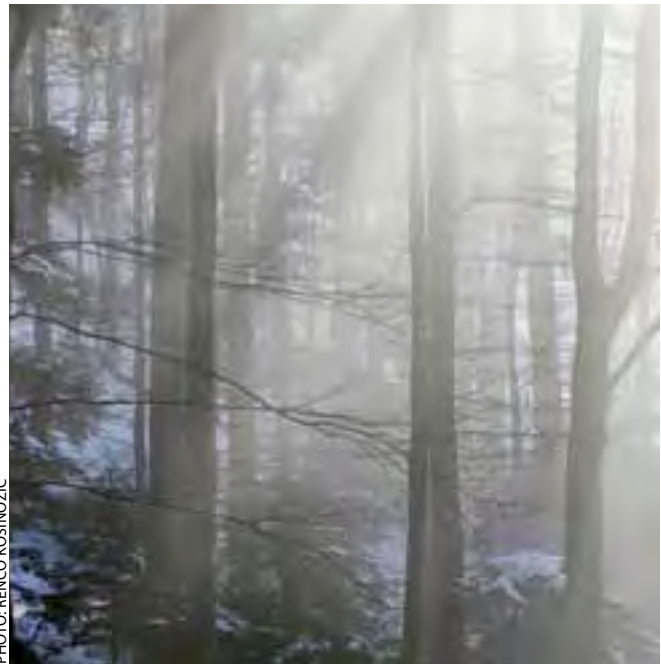

PHOTO: RENCO KOSINOŽIĆ

samt en osteologisk skelettkollektion. Här visas även den historiska utvecklingen av jaktvapen från tiden då krut började användas, utvecklingen av jaktammunition, jakttillbehör, skadade och brustna jaktvapen, tjuvskyttars beslagtagna vapen och annat.

I hela museet hör man fågelkvitter och läten som finns i naturen och detta gör att besökare känner sig som om de verkligen befinner sig i naturen. Kollektionerna som finns i museet vittnar om en hundraårig jaktuppfödning­skultur och tradition bland Kroaterna.

Att komma till Zagreb och inte besöka Jaktmuseet vore verkligen synd. Att för ett ögonblick avlägsna sig från det vardagliga stadsbullret och känna lockroset från de gröna vidder­na ger ett trevligt avbrott i vistelsen.

Kroatiska jaktföreningen

www.hls.com.hr

Senj - Hemstad för gerillamän som slogs mot turkarna

Staden Senj är mer än 3000 år gammal och har en viktig plats i det kroatiska folkets historia och kultur. I staden fanns ett av de första tryckerierna i sydöstra Europa. Senjs långa historia berättar om många erövrare, monarkier och kejsardömen och deras härskare. Alla lämnade de spår i stadens historia. Detta är staden där berömda krigare och författare levde och dess rika, stormiga historia vittnar om att man svarade med våld om våld begicks, men att man också strävade efter andligt skapande.

Många kulturhistoriska minnesmärken och arkeologiska fyndigheter är vittnen till stadens stormiga historia. Ett av dem är fästningen Nehaj, en försvars- och fortifikationsbyggnad från medeltiden. Det är ett unikt kroatiskt minnesmärke, stadens symbol för dess århundraden av kamp för frihet och ära på hav och land mot Osmanska riket och Republiken Venedig.

Staden domineras fortfarande av fästningen och den är en intressant sevärdhet för turister eftersom den är mycket välbevarad. Fästningen byggdes år 1558 under uppsikt av Ivan Lenković, kaptan och general i Kroatiens militära gränsområde. På platsen fanns tidigare en gammal kyrka, tillägnad stadens heliga beskyddare riddaren St Jurja, och där den stod restes fästningen. Idag ser man rester av den gamla kyrkan, framtagna och konserverade. Kyrkan står också på samma plats där det tidigare fanns en äldre fästning med namnet Castelluz. Den nämns tillsammans med kyrkan i några dokument från 1700-talet.

Fästningen är ett unikt och anmärkningsvärt exempel på fortifikationsarkitektur från medeltidens övergång till renässansen. Den var delvis uppbyggd av material från nerrivna kyrkor, kloster och andra byggnader i Senj utanför stadsmurarna. Fortet hade en viktig roll som strategiskt försvarsobjekt mot turkarna. Denna fästning är del av inte bara kroatiska historiearvet utan även Europas arv och betecknar tidsandan då man försvarade Europa och dess identitet från det osmanska riket.

Fästningen Nehaj har kubisk form och är riktad mot alla väderstreck. Den är 18 meter hög och 23,5 meter bred. Man har beräknat att det behövdes över 3 400 meter material och nära 7 500 ton sand, sten och kalk för att bygga fästningen. Den har en bottenvåning, två övervåningar och en utkiksplats. Första våningen var officerarnas och befälhavarens kvarter. På andra våningen fanns 11 tunga kanoner, idag finns bara två av dem kvar. På fästningens utkiksplats fanns vaktposter som övervakade tillfartsvägarna från både land och hav och mottog röksignaler och ljussignaler från sina medarbetare på land och öar. Från fästningens topp har man en vacker utsikt över Kroatiska Primorje och öarna Rab, Goli, Prvić, Cres, Krk och bergen Učka samt Velebit och bergen i Gorski kotar. Fästningen har vid flera tillfällen renoverats mycket yrkesmässigt utan att det har påverkat dess ursprungliga utseende och den underhålls noga även idag. Den besöks av många turister som inte kan motstå det dominanta utseendet. På grund av det monumentala bygget, och även på grund av att den lokala föreningen har byggnaden i sin vård, har den motstått tidens tand och inte blivit lämnad åt sitt öde.

PHOTO: SERGIO GOBBO

PHOTO: SERGIO GOBBO

Fästningen används idag uteslutande i kulturturistiska syften. Förutom att det finns ett museum i fästningen organiseras även olika föreställningar. Med Nehaj förbinder man också berättelser om gerillamän som slogs mot turkarna (uskoci) och under senare år rekonstruerar manifestationen Uskočki dani (uskocidagarna) händelser från 1500-talet och livet i dåtida Senj. Bland annat visas gerillamännens och riddarnas kamper och attacker mot fästningen Nehaj.

Man organiserar även en parad med riddare och uskoci, bågskytte tävling och en fästningsskola. Jonglörer och olika artister samt en mindre orkester som spelar renässansmusik gör detta till ett händelserik kulturturistisk attraktion.

Turistföreningen Ličko-senjska län

www.lickosenjska.com

Turistföreningen i staden Senj

www.tz-senj.hr

Staden Senj

www.senj.hr

Split - Diocletianus palats

Split är huvudstaden i Kroatien sydliga del och en stad som står under UNESCO:s beskydd. Inskrivna i registret för världsarvet, finns sedan 1700 år Diocletianus palats i stadens hjärta. Staden ligger i det varmaste området av norra Medelhavets kustland, i mitten av Adriatiska havets kust och i närheten av floderna Jadro och Žrnovica, från vilka staden får sitt vatten.

Det milda klimatet med 2700 soltimmar per år förvandlar under vintern staden till en oas där man kan njuta av solen på en vindskyddad plats. Split är ett industri-, universitets- och economicentrum som förvarar sin gröna själ på berget Marjan. Berget är beläget på västra sidan av halvön, inte långt från staden, och erbjuder i en skogspark behagliga gångstigar i ostörd, bullerfri natur under tallar nära havet.

Splits första invånare var Gajus Aurelius Valerius Diocletianus som omkring år 293 beslutade bygga en praktfull sommarvilla just i denna lugna vik. Palatset, som var omkring 30 tusen kvadratmeter stort, blev hans hem när han steg ner från tronen som romersk kejsare. Under de stormiga århundraden som följde förvandlades villan till stad, invånarna från närliggande staden Salona flydde bort från Avarerna och Slaverna och bosatte sig här. Staden växte utanför sina murar och bytte makthavare många gånger. Under 900-talet var det kroatiska kungar, därefter ungersk förvaltning och förvaltning från Venedig, franska härskare och monarkin Österrike – Ungern. Diocletianus palats och dess välbevarade rester blev under historiens gång centrum för en ny bebyggelse. Palatsets murar är även idag stadens mittpunkt, centrum för alla viktiga händelser och del av vardagslivet för stadens invånare. Utmärkt bevarade till våra dagar utgör resterna av denna antika byggnad, tillsammans med senare medeltida tillbyggnader, ett värdefullt konsthistoriskt och arkeologiskt komplex som år 1979 blev upptaget på UNESCO:s världsarvslista.

Palatset är dekorerat med olika importerade detaljer: granitkolumner och sfinxer från Egypten, marmor från Italien, stendekorationer från ön Prokonesis i Marmarasjön. Palatset användes först och främst som boning men det är mycket likt ett romerskt militärläger. Palatset har fyra ingångar: tre från land och en från havssidan.

Palatskomplexet i helhet är inte byggt enligt dåtida romersk byggnadskonst och detta leder till att det har en specifik funktion och anpassning efter position. Det är ett utestående exempel på sen romersk arkitektur då man strävade efter frodiga och livfulla former som segrade över den klassiska avmättheten och renheten från tidigare perioder.

Efter kejsare Diocletianus död år 316 fortsatte livet i palatset, detta eftersom det blev tillflyktsort för bortdrivna medlemmar av kejsarfamiljen. Den viktigaste händelsen var när Salona föll i slaviska stammars händer och invånarna fann sin tillflyktsort inom palatsets murar. Detta var början till ett nytt stadsliv och uppkomsten av staden Split. Under medeltiden, mellan 1100- och 1300-talet, skedde en ny arkitektonisk utveckling och man utbytte rester av romerska byggnader mot medeltida stenhus på de flesta fria områden av stadens gator och förstuvikar. Kejsarens mausoleum byggdes om till katedral och man började bygga Helige Dujes romanska klocktorn.

Splits stolta invånare säger att deras stad är den vackraste i världen. Det är inte svårt att hålla med då det är en av de soligaste städerna i Europa och som besökare bjuds man en oförglömlig rad bilder. Resterna av det antika palatset blandar sig harmoniskt

PHOTO: DAMIR FABJANIĆ

med byggnader från senare perioder, Medelhavsvegetation och suptropisk vegetation, palmer och agave. Den evigt unga staden Split, där livligt Medelhavstemperament råder, lever under sommaren ett ännu rörligare liv. Då besöks den av människor från hela världen och man hör olika språk från passagerare som passerar eller stannar upp i hamnen, den största på östra sidan av Adriatiska havets kust.

För dem som stannar upp i Split kan staden erbjuda sitt långa promenadstråk vid havet. Det börjar i väst, i skogsparken Marjan, och fortsätter över den gröna halvön Sustipan, genom Riva (hamnen), som avgränsas av palatsets antika murar och en rad kaféer, ända till Bačvica - sandstranden i stadens mitt. Under dagen är det en omtyckt plats att spela picigin (en vattensport i havet där man i grupp kastar en mindre boll) som är Kroatien nationalsport. Om kvällarna är stranden en favoritträffpunkt för ungdomar.

För besökare som önskar sig kultur finns oändliga platser i palatset. Här finns bland annat rester av palatsets murar och ingångar, St Dujes klocktorn, Peristil och ett museum i palatsets källare. Förutom palatset, katedralen, stadens gator och torg, museer och gallerier finns det i närheten av Split platser som är värda ett besök, bland annat rester av den antika staden Salona och den medeltida fästningen Klis som skyddade staden från att erövras från norr. Men man kan också gå ombord på en färja som tar en till någon av de många öarna i mellersta Dalmatiens skärgård. Staden kan erbjuda vistelse i 22 hotell, av vilka Atrium och Le Meriden Lav har fem stjärnor. Dessutom finns en campingplats och många rum, våningar och hus som kan hyras av privat. Nautiker kan förtöja i sex marinor och små hamnar.

Staden vid berget Marjans fot ligger tre och en halv till fyra timmars resväg på motorväg från Zagreb. Till Split kommer man även med båtlinje från Rijeka eller Dubrovnik, från alla öar men också från grannlandet Italien vars städer har utmärkt transportförbindelse genom snabba båtlinjer och färjelinjer med Split. Flygplatsen Split har förbindelse med staden Zagreb några gånger dagligen och även med Europas huvudstäder. Från Split kan man komma med tåg till landets norra del och vidare till Europa och man kan även ta med bilen på tåget.

Turistička zajednica Splitsko-dalmatinske županije

www.dalmacija.hr

Turistička zajednica Grada Splita

www.visitsplit.hr

Grad Split

www.split.hr

■ Kontakt

Kroatische Zentrale für Tourismus

Rumfordstr. 7, 80469 MÜNCHEN, DEUTSCHLAND
tel: +49 89 22 33 44
fax: +49 89 22 33 77

e-mail: kroatien-tourismus@t-online.de

Kroatische Zentrale für Tourismus

Hochstr., 43, 60311 FRANKFURT, DEUTSCHLAND
tel: +49 69 238 5350
fax: +49 69 2385 3520

e-mail: info@visitkroatien.de

Ente Nazionale Croato per il Turismo

Piazzetta Pattari 1/3, 20122 MILANO, ITALIA
tel: +39 02 86 45 44 97
fax: +39 02 86 45 45 74

e-mail: info@enteturismocroato.it

Ente Nazionale Croato per il Turismo

Via Dell'Oca 48, 00186 ROMA, ITALIA
tel: +39 06 32 11 0396
fax: +39 06 32 11 1462

e-mail: officeroma@enteturismocroato.it

Chorvatské turistické sdružení

Krakovská 25, 110 00 PRAHA 1, ČESKÁ REPUBLIKA
tel: +420 2 2221 1812
fax: +420 2 2221 0793

e-mail: info@htz.cz; infohtz@iol.cz

Office National Croate de Tourisme

48, Avenue Victor Hugo, 75116 PARIS, FRANCE
tel: +33 1 45 00 99 55
fax: +33 1 45 00 99 56

e-mail: infos.croatie@wanadoo.fr

Office National Croate du Tourisme

Vieille Halle aux Bles 38, 1000 BRUXELLES, BELGIUM
tel: +32 255 018 88
fax: +32 251 381 60

e-mail: info-croatia@scarlet.be

Oficina de Turismo de Croacia

Calle Claudio Coello 22, esc. B, 1ºC,
28001 MADRID, ESPAÑA
tel.: +34 91 781 5514
fax.: +34 91 431 8443

e-mail: info@visitacroacia.es

Horvát Idegenforgalmi Közösség

Magyar u. 36, 1053 BUDAPEST, MAGYARORSZÁG
tel/fax: +36 1 266 65 05; +36 1 266 65 33

e-mail: info@htz.hu

Kroatische Zentrale für Tourismus

Am Hof 13, 1010 WIEN, ÖSTERREICH
tel: +43 1 585 38 84
fax: +43 1 585 38 84 20

e-mail: office@kroatien.at

Chorvátske turistické združenie

Trenčianska 5, 821 09 BRATISLAVA, SLOVAKIA
tel: +421 2 55 562 054
fax: +421 2 55 422 619

e-mail: infohtz@chello.sk

Croatian National Tourist Office

350 Fifth Avenue, Suite 4003, NEW YORK 10118, U.S.A.
tel: +1 212 279 8672
fax: +1 212 279 8683

e-mail: cntony@earthlink.net

Croatian National Tourist Office

2 Lanchesters, 162-164 Fulham Palace Road
LONDON W6 9ER, UNITED KINGDOM
tel: +44 208 563 79 79
fax: +44 208 563 26 16

e-mail: info@croatia-london.co.uk

Narodowy Ośrodek Informacji Turystycznej

Republiki Chorwacji
IPC Business Center, ul. Koszykowa 54,
00-675 WARSZAWA, POLSKA
tel: +48 22 828 51 93
fax: +48 22 828 51 90

e-mail: info@chorwacja.home.pl

Kroatiska Turistbyrån

Kungsgatan 24, 11135 STOCKHOLM, SVERIGE
tel: +46 853 482 080
fax: +46 820 24 60

e-mail: croinfo@telia.com

Kroatisch Nationaal Bureau Voor Toerisme

Nijenburg 2F, 1081 GG AMSTERDAM, NETHERLANDS
tel: +31 20 661 64 22
fax: +31 20 661 64 27

e-mail: kroatie-info@planet.nl

Хорватское туристическое сообщество

Краснопресненская наб. 12, подъезд 6, офис 1502 123610
МОСКВА, РОССИЯ

ТЕЛ: +7 495 258 15 07

ФАКС: +7 495 258 15 08

e-mail: htz@wtt.ru

Hrvaška turistična skupnost

Gospodstvska 2, 1000 LJUBLJANA, SLOVENIJA
tel: +386 1 23 07 400
fax: +386 1 230 74 04

e-mail: hrinfo@siol.net

Kroatische Zentrale für Tourismus

Badenerstrasse 332, 8004 ZÜRICH, SWITZERLAND
tel: +41 43 336 20 30
fax: +41 43 336 20 39

e-mail: info@kroatien-tourismus.ch

Croatian National Tourist Bord Japan

Ark Hills Executive Tower N613
Akasaka 1-14-5, Minato-ku
Tokyo 107-0052

tel: 0081 03 6234 0711

fax: 0081 03 6234 0712

e-mail: info@visitcroatia.jp

Utgivare: Kroatiska turistrådet

www.croatia.hr